

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO 25 STRAIPSNIO 4 DALIES (2010 M. BALANDŽIO 15 D., 2013 M. BIRŽELIO 13 D. REDAKCIJOS), LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 11 D. NUTARIMU NR. 1950 „DĖL KELIŲ EISMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PATVIRTINTŲ KELIŲ EISMO TAISYKLIŲ 240 PUNKTO (2008 M. LIEPOS 16 D., 2012 M. VASARIO 29 D. REDAKCIJOS) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2015 m. vasario 6 d. Nr. KT6-N2/2015

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Prano Kuconio, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Egidijaus Šileikio, Algirdo Taminsko, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53¹ straipsniais, Teismo posėdyje 2015 m. vasario 3 d. rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo konstitucinės justicijos bylą Nr. 18/2012 pagal pareiškėjo – Kauno miesto apylinkės teismo prašymą Nr. 1B-27/2012 ištirti, ar Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Konstitucinis Teismas

nustatė:**I**

Pareiškėjo – Kauno miesto apylinkės teismo prašymas grindžiamas šiais argumentais.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) (toliau ir – Įstatymas) ir Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) (toliau ir – Kelių eismo taisyklės) 240 punkte nustatytu teisiniu reguliavimu Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvoje, yra traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas, nes atsakomybė už naudojimąsi transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse, kyla tik Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvoje.

II

1. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui buvo gauti suinteresuoto asmens – Seimo atstovo Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininko Juliaus Sabatausko rašytiniai paaiškinimai, kuriuose teigiama, kad ginčijamas teisinis reguliavimas neprieštarauja Konstitucijai. Suinteresuoto asmens atstovo pozicija grindžiama šiais argumentais.

Konstitucinis visų asmenų lygybės principas nepaneigia to, kad įstatyme gali būti nustatytas nevienodas (diferencijuotas) teisinis reguliavimas tam tikrų asmenų, esančių skirtingoje padėtyje, kategorijų atžvilgiu, taip pat kad socialinio gyvenimo įvairovė gali lemti teisinio reguliavimo būdą ir turinį. Lietuvos kelių infrastruktūra nepritaikyta transporto priemonėms, turinčioms vairą dešinėje pusėje, tokios transporto priemonės pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir yra nesaugios nuolat naudoti Lietuvoje, jas naudojant padidėtų susidūrimo tikimybė (tokia nuomonė išdėstyta ir Europos Komisijos Generalinio sekretoriato Pagrįstoje nuomonėje Lietuvos Respublikai dėl variklinių transporto priemonių, kurių vairas įrengtas dešinėje pusėje). Dėl šių priežasčių Lietuvos Respublikoje nustatyti tokių transporto priemonių eksploatavimo ribojimai.

Įstatymų leidėjas, nustatydamas skirtingą teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos piliečiams, nuolat gyvenantiems Lietuvoje, ir Lietuvos Respublikos piliečiams, nuolat gyvenantiems užsienio valstybėse, vadovavosi eismo saugumo reikalavimais ir lengvatinę transporto priemonių, pritaikytų eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčių vairą dešinėje pusėje, dalyvavimo viešajame eisme tvarką pastariesiems nustatė kaip išimtį. Buvo atsižvelgta į trumpalaikį tokių transporto priemonių naudojimą Lietuvoje ir siekta neapsunkinti tranzito per Lietuvą galimybių.

2. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui buvo gauti suinteresuoto asmens – Vyriausybės atstovų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos Kelių transporto ir civilinės aviacijos politikos departamento Saugaus eismo skyriaus vedėjo Vidmanto Pumpučio ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Teisės ir vidaus tyrimų departamento direktoriaus pavaduotojos Irinos Urbonės rašytiniai paaiškinimai, kuriuose taip pat teigiama, kad ginčijamas teisinis reguliavimas neprieštarauja Konstitucijai.

2.1. Suinteresuoto asmens atstovo V. Pumpučio pozicija grindžiama šiais argumentais.

Draudimu naudoti viešajame eisme automobilius su dešinėje pusėje įrengtu vairu siekiama užtikrinti eismo saugumą. Automobilis, pritaikytas eismui kairiąja kelio puse ir turintis vairą dešinėje pusėje, nuolat naudoti Lietuvoje yra nesaugus, kadangi: 1) tamsiuoju paros metu tokios transporto priemonės tinkamai nereguliuotų (nepakeistų) priekinių žibintų šviesos akintų priešpriešiais važiuojančių transporto priemonių vairuotojus; 2) lenkimo metu dėl prasto matomumo šios transporto priemonės keltų grėsmę eismo saugumui; 3) Lietuvos keliuose nėra specialiai pritaikytų lenkimo zonų; 4) dėl sumažėjusio matomumo pasunkėtų kairysis posūkis; 5) naudojant keleivines transporto priemones (autobusus, mikroautobusus) su kairėje pusėje įrengtomis keleivių durimis kiltų grėsmė keleivių saugumui juos įlaipinant (išlaipinant); 6) tokios krovinės transporto priemonės (N kategorija), gabenančios sunkius, didelius ir pavojingus krovinius, labai padidintų viešojo eismo riziką.

Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje išimtyms asmenims, kurie tokiais automobiliais laikinai (iki 90 dienų) atvyko į Lietuvą, nustatytos atsižvelgiant į teisingumo ir protingumo principus, taip pat įvertinus objektyvias aplinkybes, kad minėtieji asmenys gyvena užsienio valstybėje ir Lietuvoje būna ribotą laikotarpį.

2.2. Suinteresuoto asmens atstovės I. Urbonės pozicija grindžiama šiais argumentais.

Draudimas nuolat eksploatuoti Lietuvos Respublikoje transporto priemones, kurios yra pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir turi vairą dešinėje pusėje, grindžiamas siekiu užtikrinti visuomenės saugumą ir apginti viešąjį interesą – kelių eismo saugumą, taip apsaugant eismo dalyvių ir kitų asmenų gyvybę, sveikatą ir turtą. Gerokai didesnis pavojus kiltų dėl tokių transporto priemonių konstrukcinių savybių (vairuotojas blogiau mato priešpriešinį eismą, ypač atlikdamas lenkimo manevrą; padidėja pavojus prasilenkiant; dėl kelis kartus didesnio atstumo iki kairės pusės galinio vaizdo veidrodžio ir pasikeitusio stebėjimo lauko pablogėja matomumas; žibintų konstrukcija pritaikyta geriau apšviesti kairiąją pusę, todėl labiau akinami priešais važiuojančių transporto priemonių vairuotojai; smarkiai pablogėja važiuojamosios dalies krašto matomumas, o tai sudaro sąlygas nepastebėti dviratinko, pėsčiojo ar kliūties).

Siekiant įteisinti galimybę išimtiniais atvejais automobilių kelių eisme dalyvauti specialioms transporto priemonėms, taip pat pernelyg nesuvaržyti laikinai į Lietuvą su užsienio

valstybėje registruotomis transporto priemonėmis atvykstančių asmenų judėjimo laisvės, numatytos minėto draudimo išimtys. Tokiu teisiniu reguliavimu transporto priemonių, pritaikytų eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčių vairą dešinėje pusėje, dalyvavimo viešajame eisme ribojimas pagrįstas jų eksploatavimo Lietuvos Respublikos automobilių kelių eisme dažnumu ir gausumu. Laikiniai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykę užsieniečiai, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, tokias transporto priemones Lietuvoje eksploatuoja trumpai ir jų nėra daug. Laikinas, išimtinis tokių transporto priemonių eksploatavimas neturi itin didelės neigiamos įtakos eismo saugumui, todėl ginčijamas draudimas nustatytas tik nuolatiniam transporto priemonių, pritaikytų eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčių vairą dešinėje pusėje, eksploatavimui.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

1. Minėta, kad pareiškėjas – Kauno miesto apylinkės teismas prašo ištirti, ar Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštaruoja Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) ir Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas.

2. Seimas 2007 m. lapkričio 22 d. priėmė Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo įstatymą, kuris įsigaliojo (su tam tikromis išimtimis) 2008 m. liepos 1 d. Šiuo įstatymu Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas buvo pakeistas ir išdėstytas nauja redakcija.

Šis įstatymas nustato eismo saugumo automobilių keliais Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigas įgyvendinant saugaus eismo politiką, eismo dalyvių mokymą, pagrindines eismo dalyvių, už kelių priežiūrą atsakingų asmenų, policijos, muitinės pareigūnų ir kitų tikrinančių pareigūnų teises ir pareigas, taip pat pagrindinius su transporto priemonių technine būkle, techninės būklės tikrinimu, transporto priemonių registravimu susijusius reikalavimus, eismo saugumo reikalavimus keliams, siekiant apsaugoti eismo dalyvių ir kitų asmenų gyvybę, sveikatą ir turtą, gerinti transporto ir pėsčiųjų eismo sąlygas (1 straipsnio 1 dalis).

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (2007 m. lapkričio 22 d. redakcija) buvo ne kartą keičiamas ir (arba) papildomas.

3. Įstatymo 25 straipsnio „Bendrieji reikalavimai motorinėms transporto priemonėms ir priekaboms“ 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatyta:

„Draudžiama dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išskyrus tas, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d. arba kurios pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti. Šis draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, taip pat transporto priemonėms, kurios teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos istorinių motorinių transporto priemonių kategorijai.“

Taigi šioje dalyje yra įtvirtintas draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, ir nustatytos šio draudimo išimtys: nurodyti kriterijai, kuriuos atitinkančioms transporto priemonėms šis draudimas netaikomas, taip pat asmenys, kuriems šis draudimas laikinai (iki 90 dienų per metus) netaikomas.

3.1. Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatyta teisinį reguliavimą aiškinant kartu su šio įstatymo paskirtimi, nustatyta Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje, galima daryti išvadą, kad Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytu teisiniu reguliavimu siekiama įgyvendinti viešąjį interesą – užtikrinti kelių eismo saugumą, taip sumažinant su motorinių transporto priemonių, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, dalyvavimu eisme susijusį pavojų.

3.2. Pagal Įstatymo 25 straipsnio 4 dalį (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) draudimas dalyvauti viešajame eisme netaikomas motorinėms transporto priemonėms, kurios:

- buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d.;
- pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti;
- teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos istorinių motorinių transporto priemonių kategorijai.

Draudimas dalyvauti viešajame eisme pagal Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatyta teisinį reguliavimą taip pat netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems:

- užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje;
- Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje.

3.3. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatyta draudimo dalyvauti viešajame

eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išimtis, pagal kurią toks draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, apima tiek tas situacijas, kai piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra ir transporto priemonė įregistruota užsienio valstybėje, kurioje eismas vyksta kairiąja kelio puse, paprastai tokiam eismui pritaikytomis transporto priemonėmis (kurios turi vairą dešinėje pusėje), tiek tas situacijas, kai piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra ir transporto priemonė įregistruota užsienio valstybėje, kurioje eismas vyksta dešiniąja kelio puse.

3.4. Pažymėtina ir tai, kad pagal Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, draudžiama dalyvauti viešajame eisme (net ir laikinai (iki 90 dienų per metus)) su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje.

3.5. Taigi Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytas *inter alia* toks teisinis reguliavimas, pagal kurį draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, tačiau toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

4. Pareiškėjas, remdamasis oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, teigia, jog pagal Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, yra traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas, nes atsakomybė už naudojimąsi transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse, kyla tik Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

Nors pareiškėjas prašo iširti Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio visos 4 dalies (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) atitikties Konstitucijai, iš jo prašymo argumentų ir administracinio teisės pažeidimo bylos medžiagos matyti, kad ši dalis dėl atitikties Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui ginčijama tiek, kiek joje nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos

eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

5. Pažymėtina, kad Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytos draudimo dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išimtys, pagal kurias toks draudimas netaikomas motorinėms transporto priemonėms, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d., kurios pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti, kurios teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos istorinių motorinių transporto priemonių kategorijai, taip pat laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, nėra tyrimo dalykas šioje konstitucinės justicijos byloje.

6. Seimo 2013 m. birželio 13 d. priimtu Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33 straipsnių, Įstatymo priedo pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 6¹, 27¹ straipsniais įstatymo 18 straipsniu Įstatymo 25 straipsnis buvo pakeistas ir papildytas. Įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalyje nustatyta:

„Draudžiama dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms ir (ar) priekaboms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išskyrus tas, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d. arba kurios pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti. Šis draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, taip pat transporto priemonėms, kurios teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos istorinių motorinių transporto priemonių kategorijai.“

Palyginus Įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą su nustatytuoju Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) matyti, jog jis skiriasi tik tuo, kad pagal Įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą draudžiama dalyvauti viešajame eisme ir priekaboms, pritaikytoms eismui kairiąja kelio puse.

Taigi teisinį reguliavimą, nustatytą Įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija)

4 dalyje, palyginus su nustatytoju Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) matyti, kad pareiškėjo ginčijamu aspektu jis nepakito.

7. Minėta, kad pareiškėjas – Kauno miesto apylinkės teismas prašo ištirti, ar Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas.

8. Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatyta:

„Draudžiama dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išskyrus tas, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d. arba kurios pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti. Šis draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, taip pat transporto priemonėms, kurios Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka priskirtos antikvarinių daiktų kategorijai.“

Taigi Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatytas draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, taip pat šio draudimo išimtis. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad pagal Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatytą teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, turi teisę laikinai (iki 90 dienų per metus) dalyvauti viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, o Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, tokios teisės neturi.

9. Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktą palyginus su Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalimi (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) matyti, kad pareiškėjo ginčijamu aspektu Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkto nuostatos yra tokios pat, kaip ir atitinkamos Įstatymo 25 straipsnio 4 dalies (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nuostatos. Taigi tiek pagal Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte, tiek pagal Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių

nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, tačiau toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

10. Šiame kontekste pažymėtina, kad pareiškėjas – Kauno miesto apylinkės teismas nagrinėjo bylą pagal skundą dėl policijos pareigūno nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje, kuriuo Lietuvos Respublikos piliečiui buvo paskirta administracinė nuobauda pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ir ATPK) 124¹ straipsnio 7 dalį už tai, kad jis pažeidė Kelių eismo taisyklių 240 punkte numatytus reikalavimus: dalyvavo viešajame eisme su transporto priemone, kuri pritaikyta eismui kairiąja kelio puse.

10.1. ATPK 124¹ straipsnio „Kelio ženklų reikalavimų nesilaikymas, žmonių vežimo ir Kelių eismo taisyklių pažeidimas“ (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) 7 dalyje nustatyta:

„Kelių eismo taisyklių pažeidimai, išskyrus numatytuosius šiame kodekse, – užtraukia vairuotojams įspėjimą arba baudą nuo dvidešimties iki keturiasdešimties litų.“

Taigi ATPK 124¹ straipsnio (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) 7 dalyje numatyta administracinė atsakomybė už Kelių eismo taisyklių reikalavimų pažeidimus, kurie nėra tiesiogiai nurodyti kitose ATPK 124¹ straipsnio (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) dalyse ir kituose ATPK straipsniuose.

10.2. Vadinas, Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte ir ATPK 124¹ straipsnio (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) 7 dalyje nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį Lietuvos Respublikos pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, dalyvavęs viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruota transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčia vairą dešinėje pusėje, pažeidžia Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatytus reikalavimus ir padaro ATPK 124¹ straipsnio (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) 7 dalyje numatytą administracinę teisės pažeidimą. Pagal šį teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, laikinai (iki 90 dienų per metus) dalyvavęs viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruota transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčia vairą dešinėje pusėje, Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatytų reikalavimų nepažeidžia.

11. Vyriausybės 2012 m. vasario 29 d. nutarimo Nr. 224 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimo Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ 1.26 punktu Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktą buvo pakeistas. Kelių eismo taisyklių 240 punkte (2012 m. vasario 29 d. redakcija) nustatyta:

„Draudžiama dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išskyrus tas, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d. arba kurios pagal konstrukciją ir

įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti. Šis draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, taip pat transporto priemonėms, kurios teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos istorinių motorinių transporto priemonių kategorijai.“

Palyginus Kelių eismo taisyklių 240 punkte (2012 m. vasario 29 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą su nustatytuoju Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte matyti, kad pareiškėjo ginčijamu aspektu jis nepakito.

12. Paminėtina, kad Vyriausybė 2014 m. spalio 3 d. nutarimo Nr. 1086 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimo Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ 1.2 punktu pakeitė Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintas Kelių eismo taisykles (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) ir jas išdėstė nauja redakcija. Kelių eismo taisyklėse (2014 m. spalio 3 d. redakcija) neliko draudimo dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje.

II

Dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalies (2010 m. balandžio 15 d., 2013 m. birželio 13 d. redakcijos) atitikties Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui

1. Minėta, kad pareiškėjas – Kauno miesto apylinkės teismas prašo ištirti, ar Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) neprieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Minėta ir tai, kad Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatyta:

„Draudžiama dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išskyrus tas, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d. arba kurios pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti. Šis draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, taip pat transporto priemonėms, kurios teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos istorinių motorinių transporto priemonių kategorijai.“

3. Kaip minėta, pareiškėjo nuomone, pagal Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m.

balandžio 15 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvoje, yra traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas, nes atsakomybė už naudojimąsi transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse, kyla tik Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvoje.

4. Taigi šioje konstitucinės justicijos byloje ginčijamas teisinis reguliavimas yra tiriamas piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvoje, lygiateisiškumo aspektu.

4.1. Konstitucijos 32 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Pilietis gali laisvai kilnotis ir pasirinkti gyvenamąją vietą Lietuvoje, gali laisvai išvykti iš Lietuvos.“

Piliečio kilnojimosi laisvė yra reikšmingas pilietinės bendruomenės nario konstitucinio statuso elementas. Konstitucijos 32 straipsnio nuostatos reiškia, kad tik pats pilietis turi teisę spręsti, kurioje Lietuvos Respublikos teritorijos vietoje jam būti, kada šią vietą palikti ir persikelti į kitą vietą, laisvai spręsti, kurią nuolatinę ar laikiną gyvenamąją vietą pasirinkti, taip pat apsispręsti, ar likti Lietuvoje, ar iš jos išvykti, ir teisę pats pasirinkti išvykimo laiką (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimas).

4.2. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, ne kartą yra konstatavęs, jog pagal šiame straipsnyje įtvirtintą konstitucinį asmenų lygybės įstatymui principą reikalaujama, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai; šis principas reiškia asmens teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įpareigoja vienodus faktus vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, bet nepaneigia to, kad įstatymu gali būti nustatytas nevienodas teisinis reguliavimas tam tikrų asmenų kategorijų, esančių skirtingoje padėtyje, atžvilgiu. Konstitucinis asmenų lygybės principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (*inter alia* 2012 m. birželio 29 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai); vertinant, ar pagrįstai yra nustatytas skirtingas teisinis reguliavimas, būtina atsižvelgti į konkrečias teises aplinkybes; pirmiausia turi būti įvertinti asmenų ir objektų, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, teisinės padėties skirtumai (*inter alia* 2010 m. birželio 29 d., 2012 m. vasario 6 d., 2013 m. vasario 22 d. nutarimai).

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas suponuoja pareigą įstatymų leidėjui nustatyti vienodą (nediferencijuotą) teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų kategorijų, esančių vienodoje padėtyje, atžvilgiu, kai tarp jų

asmenų kategorijų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas jų traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (2013 m. vasario 22 d. nutarimas).

4.3. Konstitucijoje, *inter alia* jos 29 straipsnyje, įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas neatsiejamas nuo konstitucinio teisinės valstybės principo, kuris yra universalus ir juo grindžiama visa Lietuvos teisės sistema ir pati Konstitucija (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 28 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai).

Konstitucinis teisinės valstybės principas, kaip ne kartą yra pažymėjęs Konstitucinis Teismas, suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia*: teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; teisiškai reguliuojant visuomeninius santykius privalu paisyti prigimtinio teisingumo reikalavimų, apimančių *inter alia* būtinumą užtikrinti asmenų lygybę įstatymui, teismui ir valstybės institucijoms ar pareigūnams, ir kt. (*inter alia* 2010 m. gegužės 28 d. nutarimas).

Pažymėtina, kad, kaip yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo pažeidimas kartu yra ir konstitucinių teisingumo, darnios visuomenės imperatyvų, taigi ir konstitucinio teisinės valstybės principo, pažeidimas (*inter alia* 2012 m. vasario 6 d., 2013 m. vasario 22 d. nutarimai).

4.4. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad iš konstitucinių asmenų lygiateisiškumo, teisinės valstybės principų kyla draudimas įstatymų leidėjui, įstatymu nustatant teisinį reguliavimą, pagal kurį asmuo įgyja tam tikras teises, nesant objektyvaus pateisinimo įtvirtinti skirtingą teisinį reguliavimą atsižvelgiant į tai, ar pilietis, įgyvendindamas konstitucinę kilnojimosi laisvę, savo nuolatinę gyvenamąją vietą yra pasirinkęs Lietuvos Respublikoje, ar užsienio valstybėje.

5. Sprendžiant, ar Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) tiek, kiek nurodyta, neprieštaravo Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, pažymėtina, kad, kaip minėta, Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytas *inter alia* toks teisinis reguliavimas, pagal kurį draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, tačiau toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

Taigi pagal šį teisinį reguliavimą kriterijus, lemiantis Lietuvos Respublikos piliečio, laikinai (iki 90 dienų per metus) atvykusio į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruota motorine transporto priemone, kuri pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, teisę dalyvauti viešajame eisme, yra piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta: jeigu piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, jis turi teisę Lietuvos Respublikoje laikinai (iki 90 dienų per metus) dalyvauti viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruota motorine transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčia vairą dešinėje pusėje, su kuria atvyko į Lietuvos Respubliką, o jeigu piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, jis tokios teisės neturi.

Be to, kaip minėta, Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte ir ATPK 124¹ straipsnio (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) 7 dalyje yra nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį Lietuvos Respublikos pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, dalyvavęs viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruota transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčia vairą dešinėje pusėje, pažeidžia Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatytus reikalavimus ir padaro ATPK 124¹ straipsnio (2010 m. gruodžio 14 d. redakcija) 7 dalyje numatytą administracinę teisės pažeidimą; pagal šį teisinį reguliavimą Lietuvos Respublikos pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, laikinai (iki 90 dienų per metus) dalyvavęs viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruota transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turinčia vairą dešinėje pusėje, su kuria atvyko į Lietuvos Respubliką, Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatytų reikalavimų nepažeidžia.

5.1. Minėta, jog pagal Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintą konstitucinį asmenų lygybės įstatymui principą reikalaujama, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai; konstitucinis asmenų lygybės principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas.

Taip pat minėta, kad iš konstitucinių asmenų lygiateisiškumo, teisinės valstybės principų kyla draudimas įstatymų leidėjui, įstatymu nustatant teisinį reguliavimą, pagal kurį asmuo įgyja tam tikras teises, nesant objektyvaus pateisinimo įtvirtinti skirtingą teisinį reguliavimą atsižvelgiant į tai, ar pilietis, įgyvendindamas konstitucinę kilnojimosi laisvę, savo nuolatinę gyvenamąją vietą yra pasirinkęs Lietuvos Respublikoje, ar užsienio valstybėje.

5.2. Vadinas, sprendžiant, ar Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytas teisinis reguliavimas tiek, kiek nurodyta, neprieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui, reikia įvertinti, ar tarp Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra

Lietuvos Respublikoje, yra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad jiems gali būti nustatytas skirtingas dalyvavimo viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruotomis motorinėmis transporto priemonėmis, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, teisinis reguliavimas.

5.2.1. Minėta, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) yra nustatytas draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėmis, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, taip pat nustatytos šio draudimo išimtys: nurodyti kriterijai, kuriuos atitinkančioms transporto priemonėms šis draudimas netaikomas, taip pat asmenys, kuriems šis draudimas laikinai (iki 90 dienų per metus) netaikomas, *inter alia* jis netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje.

Taip pat minėta, kad tokiu teisiniu reguliavimu siekiama įgyvendinti viešąjį interesą – užtikrinti kelių eismo saugumą, taip sumažinant su motorinių transporto priemonių, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, dalyvavimu eisme susijusį pavojų.

5.2.2. Minėta ir tai, kad Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatyta draudimo dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėmis, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išimtis, pagal kurią toks draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, apima tiek tas situacijas, kai piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra ir transporto priemonė įregistruota užsienio valstybėje, kurioje eismas vyksta kairiąja kelio puse paprastai tokiam eismui pritaikytomis transporto priemonėmis (kurios turi vairą dešinėje pusėje), tiek tas situacijas, kai piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra ir transporto priemonė įregistruota užsienio valstybėje, kurioje eismas vyksta dešiniąja kelio puse.

5.2.3. Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą, apimančį minėtas situacijas, vertinant saugaus eismo Lietuvos Respublikoje aspektu, darytina išvada, jog nėra pagrindo teigti, kad pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, kurioje eismas vyksta kairiąja kelio puse paprastai tokiam eismui pritaikytomis transporto priemonėmis (turinčiomis vairą dešinėje pusėje), ar pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, kurioje eismas vyksta dešiniąja kelio puse, tačiau leidžiama registruoti motorines transporto priemones, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, laikinai dalyvaudamas Lietuvos Respublikos viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruota motorine transporto priemone, pritaikyta eismui kairiąja kelio puse ir (ar)

turinčia vairą dešinėje pusėje, kuria atvyko į Lietuvos Respubliką, kelia mažesnę pavojų eismo saugumui nei pilietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

Taigi nėra teisinio pagrindo objektyviai pateisinti šių kategorijų Lietuvos Respublikos piliečių – tų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir tų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, – skirtingą traktavimą, kiek jis susijęs su leidimu laikinai dalyvauti viešajame eisme su užsienio valstybėje įregistruotomis motorinėmis transporto priemonėmis, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje. Todėl konstatuotina, kad, nustatydamas šioje konstitucinės justicijos byloje tiek, kiek nurodyta, ginčijamą teisinį reguliavimą, pagal kurį skirtingai traktuojami Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ir Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, įstatymų leidėjas nepaisė Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtinto asmenų lygiateisiškumo principo, konstitucinio teisinės valstybės principo.

5.3. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, jog Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) tiek, kiek joje nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

6. Minėta, kad Seimo 2013 m. birželio 13 d. priimtu Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33 straipsnių, Įstatymo priedo pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 6¹, 27¹ straipsniais įstatymo 18 straipsniu Įstatymo 25 straipsnis buvo pakeistas ir papildytas. Minėta ir tai, kad teisinis reguliavimas, nustatytas Įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalyje, palyginti su nustatytoju Įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje (2010 m. balandžio 15 d. redakcija), pareiškėjo ginčijamam aspektu nepakito.

6.1. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) tiek, kiek joje nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių

nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

6.2. Tai konstatavus, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui atitinkama apimtimi prieštarauja ir Įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalis.

6.3. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, jog Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalis tiek, kiek joje nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms ir (ar) priekaboms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

III

Dėl Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių 240 punkto (2008 m. liepos 16 d., 2012 m. vasario 29 d. redakcijos) atitikties Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui

1. Minėta, kad pareiškėjas – Kauno miesto apylinkės teismas prašo ištirti, ar Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas.

2. Minėta ir tai, kad Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte nustatyta:

„Draudžiama dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, išskyrus tas, kurios buvo įregistruotos Lietuvos Respublikoje iki 1993 m. gegužės 1 d. arba kurios pagal konstrukciją ir įrangą yra skirtos specialioms darbo funkcijoms atlikti. Šis draudimas netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems užsieniečiams, kurie neturi leidimo laikinai apsigyventi arba leidimo nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, taip pat transporto priemonėms, kurios Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka priskirtos antikvarinių daiktų kategorijai.“

3. Pareiškėjas – Kauno miesto apylinkės teismas Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d.

redakcija) 240 punkto atitiktą Konstitucijai ginčija remdamasis tais pačiais argumentais, kaip ir Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalies (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) atitiktą Konstitucijai.

3.1. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija) tiek, kiek joje nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota ir tai, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio (2013 m. birželio 13 d. redakcija) 4 dalis tiek, kiek joje nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms ir (ar) priekaboms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

3.2. Tai konstatavus, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek nurodyta, prieštaravo ir Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas.

3.3. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, jog Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas tiek, kiek jame nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

4. Minėta, kad Vyriausybės 2012 m. vasario 29 d. nutarimo Nr. 224 1.26 punktu Kelių

eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas buvo pakeistas. Minėta ir tai, kad teisinis reguliavimas, nustatytas Kelių eismo taisyklių 240 punkte (2012 m. vasario 29 d. redakcija), palyginti su nustatytu Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punkte, pareiškėjo ginčijamu aspektu nepakito.

4.1. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių (2008 m. liepos 16 d. redakcija) 240 punktas tiek, kiek jame nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

4.2. Tai konstatavus, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek nurodyta, prieštaravo ir Kelių eismo taisyklių 240 punktas (2012 m. vasario 29 d. redakcija).

4.3. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, jog Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių 240 punktas (2012 m. vasario 29 d. redakcija) tiek, kiek jame nustačius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

IV

1. Pažymėtina, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) 2014 m. kovo 20 d. sprendime byloje C-61/12 *Europos Komisija / Lietuvos Respublika* nustatė, kad, drausdama registruoti lengvuosius automobilius, kurių vairas įrengtas dešinėje pusėje, ir (arba) reikalaujama prieš registruojant perkelti naujų ar anksčiau kitoje valstybėje narėje registruotų lengvųjų automobilių vairavimo mechanizmą iš dešinės pusės į kairę, Lietuvos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1970 m. birželio 8 d. Tarybos direktyvos 70/311/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmu, suderinimo 2a straipsnį, 2007 m. rugsėjo 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos

2007/46/EB, nustatančios motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo pagrindus (Pagrindų direktyva), 4 straipsnio 3 dalį ir pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 34 straipsnį.

Pažymėtina ir tai, kad Teisingumo Teismas nagrinėjo bylą dėl draudimo registruoti Lietuvos Respublikoje automobilius, kurių vairas įrengtas dešinėje pusėje, ir reikalavimo prieš registruojant perkelti lengvųjų automobilių vairavimo mechanizmą iš dešinės pusės į kairę. Taigi Teisingumo Teismo byloje draudimas registruoti Lietuvos Respublikoje automobilius, kurių vairas įrengtas dešinėje pusėje, buvo įvertintas kitais aspektais nei šioje konstitucinės justicijos byloje.

1.1. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad vairuotojo vietos, kuri yra sudedamoji transporto priemonės vairavimo mechanizmo dalis, padėčiai taikomas direktyvomis 2007/46 ir 70/311 įtvirtintas suderinimas, todėl valstybės narės negali dėl kelių eismo saugumo reikalauti perkelti naujų transporto priemonių vairuotojo vietą į priešingą pusę nei ta, kuria vyksta eismas, kad šią transporto priemonę būtų galima įregistruoti jų teritorijoje (52 punktas).

1.2. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad, atsižvelgiant į nusistovėjusią teismo praktiką, ginčijami teisės aktai (*inter alia* Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas) yra kiekybiniais importo apribojimams lygiaverčio poveikio priemonė, draudžiama pagal SESV 34 straipsnį, nes jais kliudoma tiekti į Lietuvos rinką transporto priemonės, kuriose vairuotojo vieta yra dešinėje pusėje ir kurios teisėtai gaminamos ir registruojamos kitose nei Lietuvos Respublika valstybėse narėse (57 punktas). Pagal tą pačią teismo praktiką tokie teisės aktai gali būti pateisinami privalomaisiais reikalavimais, jeigu jie tinkami siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti (58 punktas).

Teisingumo Teismas pažymėjo ir tai, kad dėl transporto priemonių, kurių vairas įrengtas dešinėje pusėje, dalyvavimo kelių eisme Lietuvos teritorijoje kylantis pavojus yra vienodas, nepaisant to, ar tai yra naujos, ar anksčiau kitoje valstybėje narėje registruotos transporto priemonės (64 punktas). Teisingumo Teismas pabrėžė, kad yra priemonių, mažiau ribojančių laisvą prekių judėjimą nei nagrinėjamoji priemonė ir tinkamų gerokai sumažinti pavojų, galintį kilti dėl transporto priemonių, turinčių vairą toje pačioje pusėje, kuria vyksta eismas, dalyvavimo kelių eisme. Šioje srityje valstybės narės turi diskreciją nustatyti priemones, įskaitant pasiūlytąsias Europos Komisijos, kurios, atsižvelgiant į technikos būklę, yra tinkamos užtikrinti transporto priemonės, turinčios vairą toje pačioje pusėje, kuria vyksta eismas, vairuotojui pakankamą priekinį ir galinį matomumą (68 punktas). Taigi nagrinėjamoji priemonė nebuvo būtina siekiamam tikslui įgyvendinti; atsižvelgiant į tai, ji pripažinta neatitinkančia proporcingumo principo (69 punktas).

2. Pažymėtina, kad pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį, jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nustato, kad valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal Sutartį, reikalaujama, kad

ta valstybė narė imtūsi būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53, 53¹, 54, 55, 56 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nutaria:

1. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 25 straipsnio 4 dalis (2010 m. balandžio 15 d. redakcija, Žin., 2010, Nr. 48-2308; 2013 m. birželio 13 d. redakcija, Žin., 2013, Nr. 68-3401) tiek, kiek joje nustatčius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštarauja (prieštaravo) Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Kelių eismo taisyklių 240 punktas (2008 m. liepos 16 d. redakcija, Žin., 2008, Nr. 88-3530; 2012 m. vasario 29 d. redakcija, Žin., 2012, Nr. 29-1302) tiek, kiek jame nustatčius, kad draudimas dalyvauti viešajame eisme motorinėms transporto priemonėms, kurios pritaikytos eismui kairiąja kelio puse ir (ar) turi vairą dešinėje pusėje, netaikomas laikinai (iki 90 dienų per metus) į Lietuvos Respubliką su užsienio valstybėje įregistruotomis transporto priemonėmis atvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, nustatyta, kad toks draudimas taikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Šis Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė
Vytautas Greičius
Danutė Jočienė
Pranas Kuconis
Gediminas Mesonis
Vytas Milius
Egidijus Šileikis
Algirdas Taminskas
Dainius Žalimas